

قوالی؛ هنری شور انگیز و گره خورده با مذهب

آشنایی با هنر قوالی و گفت و گوی اختصاصی زندگی سلام با «راحت فتح علی خان»، قوال مشهور پاکستانی که عاشق زبان فارسی است و در آرزوی سفر دوباره به ایران

ترکس عزیزی | روزنامه نگار

قوالی یکی از سبک های

موسیقی است که بسیاری آن را با ریتم شور انگیزش می شناسند. طی چند

دهه گذشته پاکستان مهد اصلی قوالی بوده است. البته جالب است بدانید که تاریخچه قوالی به قرن هشتم هجری بر می گردد. در این سبک موسیقی به صورت معمول اشعاری مذهبی در ستایش خدا یا مدح پیامبر و بزرگان دین مانند حضرت علی(ع) خوانده می شود. در این پرونده، سراغ این هنر متفاوت و جذاب رفته و در کنار آشنایی مختصری با قوالی، گروه های مشهور این هنر را خدمت شما معرفی کرده ایم. اما مهم تر و جذاب تر از همه، گفت و گوی اختصاصی با یکی از بزرگ ترین چهره های قوالی کنونی یعنی «راحت فتح علی خان» است. مصاحبه ای که با توجه به ابتلای ایشان و اعضای خانواده به کرونا تا به سرانجام رسید، کمی طول کشید. امیدواریم از خواندن این پرونده لذت ببرید و بعد از خواندن این پرونده سراغ شنیدن نمونه هایی از قوالی بروید.

آشنایی با قوالی

موسیقی قوالی را نزدیک به تفکرات عرفانی در نظر می گیرند. هدف مدنظر قوالی که هم ریشه با قول (کلمه عربی به معنای حرف و صحبت) است، توجه دادن شنونده به خداست. به همین دلیل هم در بسیاری از اجراهای سنتی این هنر، اشعار مذهبی جایگاه ویژه ای دارند. جدای از اشعاری که برای قوالی انتخاب می شود، نوع اجرای آن تا حدی متفاوت با اجراهایی است که در بسیاری از اجراهای موسیقی می بینیم.

🔴 **تعداد اعضا و اجرای متفاوت**

هر گروه قوالی نزدیک به ۱۰ عضو دارد. در هر گروه معمولایک خواننده اصلی و دو خواننده پشتیبان حضور دارند. البته بقیه اعضا در برخی قسمت ها ممکن است خواننده اصلی را همراهی کنند. اعضا به صورت سنتی روی زمین

قوالی عشق من است

گفت و گو با راحت فتح علی خان که در خانواده ای با سابقه ۶۰۰ سال فعالیت در قوالی بزرگ شده است

استاد و پدر مروی صحنه بروم، اهمیتی نداشت، کار باید به بهترین شکل انجام می شد. »

🔴 **در آرزوی سفر دوباره به ایران**

یکی از اجراهای به یادماندنی قوالی در خاطره بسیاری از ایرانیان، اجرای استاد نصرت فتح علی خان در جشنواره بین المللی موسیقی فجر در سال ۱۳۷۳ است. در این برنامه استاد قطعه بسیار مشهور خودشان یعنی «مست قلندر» را اجرا کردند. نکته جالب این که اگر با دقت فیلم این اجرا را مشاهده کنید، در سمت راست گروه، جوانی را می بینید که به عنوان خواننده پشتیبان در این اجرا حضور دارد، این جوان کسی نیست جز «راحت فتح علی خان». سوال بعدی من در باره سفر به ایران و این اجرا بود. راحت فتح علی خان در این باره گفت: «خاطرات سفر به ایران تا امروز همراه من است. یکی از کارهایی که می خواهم انجام دهم، سفر دوباره به ایران است، حتی اگر این سفر نه برای اجرا که فقط برای گردش باشد. من زبان فارسی را به شدت تحسین می کنم و در برخی از آثارم از کلام فارسی استفاده کرده ام. وقتی به ایران سفر کردم، ۲۱ ساله بودم. تاریخ و فرهنگ ایران چیزی کمیاب در دنیای پیچیده امروز است.»

🔴 **کار در بالیود فقط برای پول نیست**

هرچند راحت فتح علی خان را بیشتر به عنوان قوال می شناسیم اما همزمان او سال هاست که در موسیقی بالیوود هم فعال است. از او در باره فعالیت در این

ارتباط برقرار کنند. در این دوره و زمانه مردم برای پیدا کردن آرامش درونی با مشکلاتی روبه رو هستند. تا وقتی این هم این آرامش درونی وجود نداشته باشد، ارتباط برقرار کردن با موسیقی معنوی، کار آسانی نیست. برای همین هم شاید منافع مادی این سبک موسیقی محدود است.»

🔴 **عاشق زبان فارسی هستم**

بخشی از اشعاری که در قوالی به صورت سنتی استفاده می شود، به زبان فارسی است. راحت فتح علی خان هم آثاری به زبان فارسی دارد. پس از او در باره میزان آشنایی اش با زبان فارسی پرسیدم و او گفت: «همان طور که قبلا هم گفتم من عاشق زبان فارسی هستم و تا حدی هم آن را می فهمم. البته می خواهم بیشتر فارسی یاد بگیرم و به دنبال این هستم که می توانم فارسی را بیشتر یاد بگیرم.»

🔴 **در فکر تربیت نسل بعد**

میراثی که برای

است. امیر خسرو دهلوی، مولانا، اقبال لاهوری و حافظ از شاعرانی هستند که در قوالی سنتی می توانیم اشعارشان را بشنویم. البته در سال های اخیر استفاده از زبان اردو و پنجابی در قوالی افزایش یافته است.

سرشناسان هنر قوالی

اگر تا به حال بیننده هنر قوالی بوده باشید، به احتمال زیاد کار یکی از گروه های زیر را به تماشا نشسته اید، چرا که گروه های اصلی شناخته شده قوالی معاصر این خانواده ها هستند:

🔴 **خانواده فتح علی خان**

شاید بتوان شناخته شده ترین گروه قوالی را خانواده فتح علی خان دانست. همکاری نصرت فتح علی خان با تعدادی از آهنگ سازان غربی از جمله مایکل بروک باعث شد قوالی مخاطبانی از قاره های دیگر هم پیدا کند. نصرت فتح علی خان زمانی که فوت کرد تنها ۴۸ سال داشت اما در همین مدت ۱۲۵ آلبوم از کارهای او منتشر شده بود. او در ایران هم در جشنواره بین المللی موسیقی فجر اجرا داشته است. تعدادی از کارهای او در ایران منتشر شده است از جمله آلبوم های مست قلندر و آخرین آواز قو.

🔴 **فیض علی فیض**

یکی دیگر از قوال های مشهور پاکستان فیض علی فیض است. فیض علی فیض را با آوازهای شور انگیزش می شناسند. این قوال توانمند ۵۹ ساله، در اختتامیه سی و یکمین جشنواره موسیقی فجر در سال ۱۳۹۴ در ایران اجرا داشت که کارش هم مورد استقبال قرار گرفت.

🔴 **برادران صابری**

دهه ۱۹۷۰ میلادی آغاز کار گروه برادران صابری در پاکستان و سپس در دیگر کشورها بود. این گروه تنها گروه قوالی است که در مسجدالنبی اجرا داشته است و به این موضوع مفتخر است. غلام فرید صابری از چهره های اصلی این گروه بود اما برای بسیاری نام یکی از پسران او یعنی امجد فرید صابری ممکن است بیشتر شناخته شده باشد. چرا که امجد فرید در رمضان سال ۲۰۱۶ توسط گروه های تکفیری در پاکستان هدف حمله قرار گرفت و کشته شد. گروه برادران صابری این روزها به رهبری جوان ترین برادر، محمود غزنوی صبری فعالیت می کند.

